

VASTUVÕETUD TEKSTID

P9_TA(2019)0005

Olukord USA ja Mehhiko piiril

Euroopa Parlamendi 18. juuli 2019. aasta resolutsioon olukorra kohta USA ja Mehhiko piiril (2019/2733(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 24, milles sätestatakse, et esikohale tuleb seada lapse huvid ning igal lapsel on õigus säilitada isiklikud suhted ja otsene kontakt mõlema vanemaga,
- võttes arvesse kõigi võõrtöötajate ja nende pereliikmete õiguste kaitse rahvusvahelist konventsiooni,
- võttes arvesse USA Kongressi liikmete avaldusi pärast kinnipidamiskeskuste külastamist juulis 2019. aastal,
- võttes arvesse pagulasseisundi konventsiooni (1951) ja 1967. aasta pagulasseisundi protokollid,
- võttes arvesse 1989. aasta ÜRO lapse õiguste konventsiooni,
- võttes arvesse 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni,
- võttes arvesse ELi 2008. aasta suuniseid inimõiguste kaitsjate kohta,
- võttes arvesse USA praeguse valitsuse algatusi rände- ja varjupaigapoliitika ning rändajate kaitse protokollide osas;
- võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülemvoliniku Michelle Bachelet' 8. juuli 2019. aasta avaldust,
- võttes arvesse USA sisejulgeolekuministri kohusetäitja 9. juuli 2019. aasta avaldust,
- võttes arvesse USA sisejulgeolekuministeriumi peainspektori büroo (OIG) 2. juuli 2019. aasta märgukirja sisejulgeolekuministri kohusetäitjale olukorra kohta Rio Grande oru vastuvõtukeskuses,
- võttes arvesse ÜRO peassambleel 19. detsembri 2018. aasta vastu võetud üleilmset

- rännet käsitlevat kokkulepet,
- võttes arvesse Ameerika Ühendriikide 1776. aasta iseseisvusdeklaratsiooni;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 144 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 4,
- A. arvestades, et nii USA kui ka EL leiavad, et inimõigused on iga inimese sünnipärased võõrandamatud põhiõigused;
- B. arvestades, et keeruline vägivalda ja juurdunud vaesuse kriis on viimastel aastatel sundinud perekondi, sh noori ja lapsi põgenema Mehhikost ja Kesk-Ameerika põhjakolmnurga riikidest (El Salvador, Guatemala ja Honduras) ning otsima turvalisust, kaitset ja majanduslikku stabiilsust USAst;
- C. arvestades, et USA on ajalooliselt sisseränderiik, kus elavad erinevad kogukonnad;
- D. arvestades, et igal suveräänsel riigil on õigus otsustada välisriigi kodanike riiki sisenemise ja seal viibimise tingimuste üle, kuid samal ajal tuleb pidada kinni kõigist asjaomastest rahvusvahelistest inimõigustealastest kohustustest;
- E. arvestades, et USA oli 2018. aastal ülekaalukalt suurim ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametile (UNHCR) abiandja ning eraldas ametile kokku 1 589 776 543 USA dollarit;
- F. arvestades, et USA on võtnud vastu ranged meetmed, mis mõjutavad rändajaid ja varjupaigataotlejaid, kes sisenevad riiki üle piiri, et püüda kasutada oma võõrandamatut õigust elule, vabadusele ja õnnele;
- G. arvestades, et USA ja Mehhiko piiril on humanitaarhädalukord ning rändajaid ja varjupaigataotlejaid peetakse pärast piiri ületamist USA poolel kinni; arvestades, et laste olukord on eriti murettekitav ja taunitav, kuna sajad lapsed viivad piiriäärsetes telklinnakutes või trellide taga kinnipidamisasutustes, mis ei vasta minimaalsetele inimõiguste normidele, kuna on ülerahvastatud ning seal puuduvad piisavad tervishoiuteenused, korralik toit ja nõuetekohased sanitaartingimused;
- H. arvestades, et USA sisejulgeolekuministeriumi peainspektori büroo (OIG) toonitas oma märgukirjas Rio Grande oru vastuvõtukeskuse olukorra kohta kiiret lahendamist vajavaid küsimusi, mis eeldavad kohest tähelepanu ja meetmete võtmist tulenevalt tõsisest ülerahvastatusest ja saatjata välismaalt pärit laste, perekondade ja üksikreisivate täiskasvanute pikaajalisest kinnipidamisest, ning kutsus seetõttu üles võtma viivitamata meetmeid, et leevendada ohtlikku ülerahvastatust ning laste ja täiskasvanute pikaajalist kinnipidamist Rio Grande orus;
- I. arvestades, et lastelt vabaduse võtmine nende endi või nende vanemate rändestaatuse tõttu ei ole kunagi lapse parimates huvides, see ületab vajalikkuse nõuet, on äärmiselt ebaproportsionaalne ja võib kujutada endast lapsrändajate julma, ebainimlikku või inimväärikust alandavat kohtlemist; arvestades, et igasugune vabadusevõtmine täiskasvanud rändajatelt ja varjupaigataotlejatelt peaks olema viimane abinõu, ja kui see osutub vajalikuks, peaks see toimuma võimalikult lühiajaliselt ja nõuetekohast menetlust järgides ning tingimustes, mis vastavad täielikult kõigile asjaomastele rahvusvahelistele inimõiguste normidele;
- J. arvestades, et USA tolli- ja piiriteenistuse poolt Amnesty Internationalile antud

andmetel lahutati 2017. aastast kuni 2018. aasta augustini pärast piiri ületamist ligikaudu 8 000 perekonda; arvestades, et need andmed ei hõlma paljusid muid lahutamisuhtumeid, nt laste lahutamist vanematest õdedest-vendadest, tädidest ja onudest, vanavanematest ja muudest kaugematest sugulastest;

- K. arvestades, et San Diego föderaal kohus andis 2018. aasta juunis Ameerika Ühendriikide valitsusele korralduse peatada perekondade lahutamine; arvestades, et föderaal kohtule esitatud andmete kohaselt jätkab USA tolli- ja piirivalveamet sellele vaatamata perekondade lahutamist ning alates 2018. aasta juunist on perekondadest eemaldatud vähemalt 245 last, kusjuures paljudel juhtudel puuduvad selged dokumendid, mis aitaksid laste asukohta tuvastada;
- L. arvestades, et USA tervishoiu- ja sotsiaalteenuste ministeerium oli selgitanud 2018. aasta detsembriks välja 2 737 vanematest eraldatud last, kuid tunnistas samas, et alates 2017. aastast võidi peredest eraldada veel tuhandeid lapsi, ilma et administratsioon suudaks neid tõhusa tuvastussüsteemi puudumise tõttu välja selgitada;
- M. arvestades, et perekondade lahutamine ja tähtajatu kinnipidamine kujutavad endast väärkohtlemist; arvestades, et oma perest eemal hoolekandetasutuses elavad lapsed võivad väga kergesti sattuda emotsionaalse, füüsilise ja psühholoogilise väärkohtlemise ohvriks, mis võib kaasa tuua püsivad arenguprobleemid, vigastused ja sügava trauma ning millel on tõsised negatiivsed sotsiaalsed tagajärjed;
- N. arvestades, et Ameerika kodanikuvabaduste liidu aruannete ning USA tervishoiu- ja sotsiaalteenuste ministeeriumi ning sisejulgeolekuministeeriumi pressiesindajate eri avalduste kohaselt on alates möödunud aastast immigratsioonivõimude eestkoste all teadaolevalt surnud vähemalt kuus last, kusjuures sellele eelnenud peaaegu kümne aasta jooksul ei surnud USA tolli- ja piirivalveameti eestkoste all olles väidetavalt ühtegi last;
- O. arvestades, et Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni (IOM) andmetel on 2019. aastal Mehhikost USA piiri ületada püüdes siiani surma saanud 197 inimest, sealhulgas vähemalt 13 last; arvestades, et surmajuhtumite arv on viimase viie aastaga pidevalt kasvanud ning aastatel 2014–2018 oli surmajuhtumeid kokku üle 1 900;
- P. arvestades, et viimastel nädalatel on Mehhiko ametiasutused märkimisväärselt karmistanud rändepoliitika jõustamise meetmeid, mille tulemusel on üha rohkem rändajaid kinni peetud ja välja saadetud;
- Q. arvestades, et peamiselt Kesk-Ameerikast pärit rändajad on sunnitud raske olukorra tõttu USA piirile reisima ja seda ületama; arvestades, et surve lõuna- ja põhjapiirile sunnib tuhandeid rändajaid, kellest enamik on naised ja lapsed, seadma oma elu tõsisesse ohtu;
- R. arvestades, et valitsuse hinnangul seisab Mehhiko praegu silmitsi vägivaldse avaliku julgeoleku kriisiga; arvestades, et USA rändajate kaitse protokollide alusel saadetakse varjupaigataotlejad tagasi Mehhikosse, sealhulgas kahte põhjapoolsesse osariiki, mis on riigis ühed kõige vägivaldsemad (Baja California ja Chihuahua), kus nad elavad äärmiselt ohtlikes tingimustes ning võivad sattuda raskete kuritegude, sh inimröövi, seksuaalsete rünnakute ja vägivalda ohvriks;

- S. arvestades, et varjupaigataotlejate massiline tagasitõrjumine, perekondade ebaseaduslik lahutamine ning varjupaigataotlejate meelevaldne ja tähtajatu kinnipidamine vabastamise võimaluseta on julm poliitika ning nii USA varjupaigaseaduse kui ka rahvusvahelise õiguse jõhker rikkumine;
- T. arvestades, et USA Esindajatekoda võttis 27. juunil 2019 vastu 4,6 miljardi USA dollari suuruse paketi olukorra lahendamiseks USA ja Mehhiko piiril;
- U. arvestades, et ÜRO inimõiguste bürood Mehhikos ja Kesk-Ameerikas on dokumenteerinud riikide vahel liikuvate rändajate ja varjupaigataotlejate inimõiguste arvukaid rikkumisi ja kuritarvitusi, sh ülemäärase jõu kasutamist, meelevaldset vabaduse võtmist, perekondade lahutamist, teenustele juurdepääsu keelamist, piirilt tagasi saatmist ja omavolilist väljasaatmist;
- V. arvestades, et ÜRO lapse õiguste konventsiooni on allkirjastanud ja ratifitseerinud 195 osalist; arvestades, et Ameerika Ühendriigid on ainus ÜRO liige, kes ei ole seda konventsiooni ratifitseerinud;
- W. arvestades, et ajalooliselt põhineb ELi ja USA partnerlus tugevatel poliitilistel, kultuurilistel, majanduslikel ja ajaloolistel sidemetel ning ühistel väärtustel, nagu vabadus, demokraatia, rahu ja stabiilsuse edendamine, inimõigused ja õigusriik; arvestades, et tugevad suhted ELi ja USA vahel on otsustava tähtsusega demokraatlikuma, turvalisema ja jõukama maailma ülesehitamiseks;
1. on sügavalt mures rändajate ja varjupaigataotlejate, eelkõige lapsrändajate olukorra pärast USA ja Mehhiko vahelisel piiril;
 2. peab kahetsusväärseks, et teel USA ja Mehhiko piiri poole on hukkunud palju inimesi; väljendab ülimat solidaarsust kõigi ohvrite ja nende perekondadega;
 3. tunneb muret kohutavate tingimuste pärast, milles hoitakse rändajaid ja varjupaigataotlejaid, eelkõige lapsi USA sisserändajate kinnipidamisasutustes, kus puuduvad piisavad tervishoiuteenused, korralik toit ja nõuetekohased sanitaartingimused; avaldab sügavat kahetsust, et viimastel kuudel on surnud USA sisejulgeolekuministeeriumi poolt kinni peetud seitse alaealist sisserändajat, ning toetab USA Kongressi ja administratsiooni kõiki jõupingutusi, millega püütakse saada selgust nende surmajuhtumite asjaolude kohta, korraldada selles asjas uurimine ning tagada läbipaistvus ja vastutusele võtmine;
 4. rõhutab, et piirihaldusmeetmed peavad olema kooskõlas USA rahvusvaheliste kohustustega inimõigustega alal ega tohiks põhineda piiratud poliitikal, mille eesmärk on ebaseaduslike rändajate tuvastamine, kinnipidamine ja kiire väljasaatmine;
 5. nõuab, et tagataks inimõigused, ohutus ja juurdepääs inimõigustele vastavale varjupaigamenetlusele, pidades muu hulgas kinni tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest ning tagades inimväärset vastuvõtutingimused;
 6. mõistab hukka asjaolu, et kasutatakse perekondade lahutamist, mis võib kaasa tuua laste ja nende lähedaste süstemaatilise traumeerimise, ning mida praegune USA administratsioon näib kasutavat sisserändepoliitika vahendina, mille eesmärk on turvalisust otsivaid inimesi eemale tõrjuda;

7. rõhutab, et perekondade lahutamine ja sisserändajate kinnipidamine ei ole kunagi lapse parimates huvides;
8. võtab teadmiseks peainspektori büroo märgukirja ja muud sarnased aruanded ning palub USA-l vaadata läbi kogu praegune rändepoliitika ja kõik vastavad tavad, mis rikuvad rahvusvahelist inimõigustealast õigust, sealhulgas põhiõigust taotleda varjupaika, tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet ja õigust inimväarikusele;
9. kutsub USA valitsust üles tegema lõpp perekondade lahutamisele, ning kiiresti ühendama uuesti oma perekonnaga kõik lapsed, kes on ikka veel vanematest või hooldajatest lahus, et tagada nende rehabilitatsioon, pöörates erilist tähelepanu laste vajadustele;
10. kutsub USA asjaomaseid ametivõime üles tagama, et kõigil kinnipeetavatel oleks juurdepääs põhiõigustele, nagu vesi, toit, tervishoid ja peavari;
11. kutsub USA ametivõime üles leidma kiiresti vabadusekaotuseta alternatiivid rändajate ja varjupaigataotlejate, nii laste kui ka täiskasvanute jaoks; nõuab laste tagastamist nende peredele;
12. nõuab tungivalt, et USA valitsus ratifitseeriks ÜRO lapse õiguste konventsiooni, millele USA kirjutas alla 1995. aastal, kuid mida seejärel vastu ei võetud, mistõttu on USA maailmas ainus ÜRO liikmesriik, kes ei ole seda konventsiooni vastu võtnud; nõuab tungivalt, et USA valitsus ratifitseeriks konventsiooni kolmanda fakultatiivprotokolli, mis käsitleb laste õiguste rikkumisest teatamist;
13. väljendab tõsist muret USA rände- ja tolliameti (ICE) viimaste haarangute pärast, mis puudutavad eelkõige Kesk-Ameerika päritolu dokumentideta rändajaid ning nende vanemaid ja lapsi, ja toovad kaasa nende kriminaliseerimise;
14. on veendunud, et rändevoogudele reageerimine repressioonide või kriminaliseerimisega soodustab ksenofoobiat, vihkamist ja vägivalda;
15. on mures, et Mehhiko ametivõimud on hiljuti muutnud oma rändepoliitikat ning kutsub Mehhiko valitsust üles järgima rändeküsimustes rahvusvahelisi norme ja inimõigustealaseid õigusakte;
16. on seisukohal, et sõjavägi ei ole õige vahend rändeküsimustega tegelemiseks; juhib tähelepanu asjaolule, et olukorda piiril peaks haldama nõuetekohase väljaõppe saanud eripolitsei, kelle ülesandeks on austada inimõigusi ja rändajate väarikust;
17. tunnistab, et ränne on ülemaailmne probleem, ning kutsub päritolu-, transiit- ja sihtriike tegema koostööd, et tegeleda tervikliku lähenemisviisi kaudu rändevoogude algpõhjustega; kordab sellega seoses oma täielikku toetust üleilmse pagulasi käsitleva kokkuleppe ja ülemaailmse turvalise, korralduse ja seadusliku rände kokkuleppe väljatöötamisele ja rakendamisele, mis annab märkimisväärse võimaluse parandada rände juhtimist ja tegeleda sellega seotud probleemidega;
18. väljendab veelkord oma pühendumust avatud ja õiglasele kaubandusele, ning väljendab kindlat veendumust, et majanduslikud sunnimeetmed ja karistustariifidega ähvardamine on kahjulikud ega aita suveräänsetel riikidel leida konstruktiivseid ja jätkusuutlikke lahendusi poliitiliste probleemide, sh rändeküsimuste lahendamiseks;

19. avaldab austust üksikisikutele ja kodanikuühiskonna organisatsioonidele, kes on mõlemal pool piiri ja kogu piirkonnas taganud, et rändajad saaksid kasutada kõige elementaarsemaid õigusi, nt õigust veele, toidule, tervisele, piisavale peavarjule, ja on andnud muud sarnast abi; kordab oma üleskutset hoiduda humanitaarabi andmise kriminaliseerimisest ning palub uuesti tungivalt, et Euroopa Komisjon võtaks kooskõlas oma 5. juuli 2018. aasta resolutsiooniga selles küsimuses vastu suunised;
20. väljendab heameelt ÜRO inimõiguste ülemvoliniku avalduse üle; oleks rahul, kui ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo või asjaomased ÜRO eksperdid korraldaksid inimõiguste olukorra uurimiseks USA ja Mehhiko piiril teabekogumissiooni;
21. kutsub Euroopa Parlamenti üles tähelepanelikult jälgima ELi arenguabi andmist sellele piirkonnale, et tagada tõhusad arengustandardid, kuna see võib aidata võidelda sundrände algpõhjustega;
22. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, ELi inimõiguste eriesindajale, Ameerika Ühendriikide presidendile Donald Trumpile ning Ameerika Ühendriikide valitsusele ja kongressile ning Mehhiko valitsusele ja parlamendile.